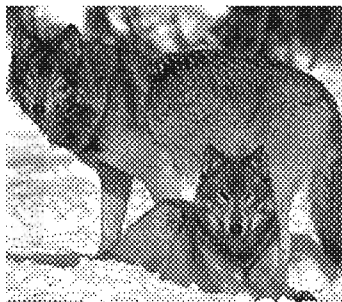


VUKOVI U HRVATSKOJ

Barbara Goričanec, Sveti Martin na Muri



Hrvatska je zemlja s jedinstvenom florom i faunom od čije ljepote zastaje dah. Njezina prekrasna priroda zaštićena je kroz službene nacionalne parkove, parkove prirode i rezervate u kojima obitavaju rijetke, autohtone i zaštićene životinjske vrste. Zakonom su u Hrvatskoj strogo zaštićene 1682 životinjske vrste, a vukovi su jedna od njih.

Vukovi su izuzetni predatori mase od 25 do 50 kilograma. Duljina njihovog tijela iznosi oko 150 centimetara, od koje 30% otpada na rep. Tijelo im je pokriveno s dvije vrste dlake, žućkasto-sive do mrke boje: pokrovnom dlakom koja je dulja i ravna, te poddlakom koja je gusta i mekana. Uši vukova uvijek su stojeće i nalik su jednakostraničnom trokutu. Oči su im položene koso pa se doimaju kao da se smiju. Za razliku od otiska šape psa, koji je okrugao, otisak šape vuka je duguljast.



Vukovi imaju važnu ulogu u održavanju ravnoteže u ekosustavu. Tu ulogu ispunjavaju loveći bolestan, star ili slab plijen. Ne hrane se redovito i mogu gladovati dulje vrijeme. Samo u iznimnim slučajevima napadaju domaće životinje u torovima ili na ispaši.

Vukovi su društvene životinje koje, radi lakšeg preživljavanja i prehrane, žive u čoporima koje predvode iskusne vučice. Spolno sazrijevaju s dvije godine, a pare se jednom godišnje u razdoblju od prosinca do veljače. Graviditet, tj. trudnoća vučice traje 63 dana nakon kojih vučica okoti 4 do 6 mladunaca. Mladi vučići slijepi su 12 dana, sišu 2 mjeseca, a samostalni postaju sa 6 mjeseci. Vukovi žive oko 15 godina ako prije toga drugačije ne nastradaju.

Na temelju pročitanog teksta odgovori na pitanja:

1. Kolika je prosječna masa odraslog vuka?
2. Kolika je duljina repa vuka u decimetrima, a koliko u metrima?
3. Kome pripada otisak šape na slici lijevo, vuku ili psu? Kako znaš?
4. Pripada li uho na slici desno vuku? Kako znaš?
5. U kojim se mjesecima u godini kote mladi vučići?
6. Koliki su dio života vukovi slijepi, a koliki nesamostalni? Izrazi taj udio u obliku razlomka, decimalnog broja i postotka.
7. Postotkom izrazi udio razdoblja spolne zrelosti u životu vuka.



Kretanje vukova

Prije stotinu godina vukovi su nastanjivali cjelokupnu današnju površinu Hrvatske. Danas su stalno prisutni na 31.9% površine kopnenog dijela Hrvatske, a povremeno se pojavljuju na 12.9 % kopnenog dijela Hrvatske, tj. na 7 230 km².



Informacije o položaju i aktivnosti vukova dobivaju se njihovim obilježavanjem ogrlicama te praćenjem putem satelita ili radiosignala. Takvim praćenjem tijekom najmanje jedne godine može se odrediti teritorij čopora kojemu praćena jedinka pripada, je li čopor imao potomstvo, mjesto brloga, mjesto dnevnog odmora i noćnih aktivnosti, napuštanje čopora, smrtnost... Točan broj vukova u čoporu može se odrediti prema tragovima u snijegu, slušanju zavijanja ili direktnim promatranjem vukova. U razdoblju od 2005. do 2008. godine praćena je po jedna vučica u Dalmaciji i na Velebitu, te 9 različitih vukova iz tri čopora u Gorskom kotaru.

Ime čopora	Praćeni vuk	Teritorij čopora u km ²	Broj vukova u čoporu
Risnjak	Rina	318.9	5
Snježnik	Hilda	358	6

Vuk Max – pustolovni vuk

Poznato je da čopor ponekad može prihvatiti stranog vuka, ali nije uobičajeno da se jedan te isti vuk višekratno pridružuje većem broju različitih čopora i napušta ih, a da pritom ne strada u nekom od tih čopora. Vuk Max je upravo jedan takav neobični vuk.



Pustolovne vučice		
Ime vučice	Broj dana praćenja	Pokriveno područje u km ²
Twig	109	210.4
Eva	157	640
Tara	448	736.4

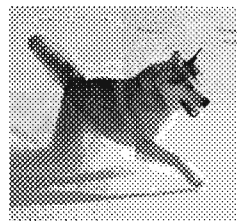
Iako je najviše vremena provodio na teritoriju čopora Suho, vuk Max radio je i velike izlete u različitim smjerovima. Veličina područja koje je pokrio tijekom 443 dana praćenja bila je 1153.8 km², što je za sada najviše za jednog vuka u Hrvatskoj.

Na temelju pročitanog teksta odgovori na pitanja:

1. Na koliko je kvadratnih kilometara vuk u Hrvatskoj stalno prisutan?
2. Koliko je puta smanjen teritorij koji danas vukovi stalno nastanjuju u odnosu na teritorij od prije sto godina?



3. Koje je područje gušće naseljeno vukovima: područje na kojem obitava čopor Risnjak ili područje na kojem obitava čopor Snježnik? Obrazloži!
4. Koja je prosječna veličina područja koje je vuk Max pokrio tijekom jednog dana, a kolika tijekom mjesec dana?
5. Koliko bi dana prosječno bilo potrebno Maxu da obiđe teritorij čopora Snježnik, a koliko da obiđe teritorij čopora Risnjak?
6. Koja je pustolovna vučica dnevno (u prosjeku) pokrila najveće područje? Izrazi veličinu tog područja u kvadratnim metrima.
7. Koliko bi prosječno dana bilo potrebno svakoj od pustolovnih vučica da bi pokrile teritorij vuka Maxa?
8. Bi li Maxu bilo dovoljno 600 dana da pokrije ukupan teritorij koji su pokrile pustolovne vučice (teritoriji vučica međusobno se ne poklapaju)?



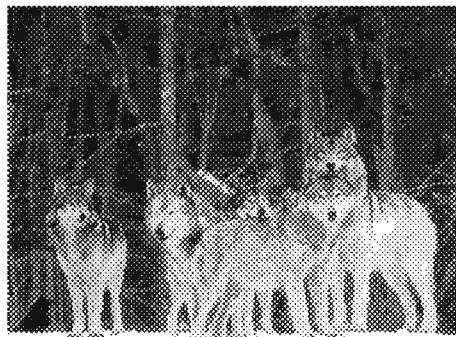
Vukovi i prometnice



Vukovi stradavaju na različite prirodne načine (sukobi s drugim vukovima, bolesti, nedostatak hrane), ali u današnje vrijeme čovjek svojim djelovanjem postaje glavnim uzročnikom smrtnosti vukova. Gradnjom prometne infrastrukture i naselja smanjuje se i rascjepljuje prirodno stanište vuka, te mu se presjecaju migracijski putovi. U Hrvatskoj je kroz staništa vukova sagrađeno ili je u izgradnji oko 400 kilometara autocesta. Duljina autoceste Karlovac – Rijeka kroz stanište vukova iznosi 68 534 m. Duljina svih prijelaza za divlje životinje na toj autocesti iznosi 17 127 m. Istraživanja su pokazala da ta autocesta ne predstavlja prepreku za kretanje divljih životinja. Autocesta Bosiljevo – Šestanovac svojim dijelom od 200 km duljine prolazi staništem vuka. Prijelazi za divlje životinje zauzimaju 12.5% njezine duljine.

Na temelju pročitaneog teksta odgovori na pitanje:

Koliko bi još najmanje metara prijelaza za divlje životinje trebalo izgraditi na autocesti Bosiljevo – Šestanovac kako ona, kao i autocesta Karlovac – Rijeka, ne bi predstavljala prepreku za kretanje divljih životinja?



Vukovi u zatočeništvu

Zakonom je zabranjeno uzimanje vučjih mladunaca iz prirode i njihovo držanje u kućnim uvjetima, tj. u zatočeništvu. Godine 2005. neovlašteno je držano 15 jedinki vukova, a 2006. i 2008. godine po jedna jedinka. Vukovi u zatočeništvu trajno su izgubljeni za prirodu.

Poštujmo prirodu i propise o zaštiti životinja kako bismo prirodno naslijeđe sačuvali i za buduće naraštaje!

Zadatak:

Svaki od četiri mala vučića - Eva, Grga, Tara i Noah - živi u jednom od čopora Suho, Risnjak, Snježnik i Krasno. Imena njihovih mama vučica su Lea, Dona, Rina i Lara, a dnevni obroci koje su pojeli bile su im životinje: srna, divlja svinja, koza i fazan. Otkrijte koja je vučica mama kojem malom vučiću, koji im je bio obrok, te kojem čoporu oni pripadaju ako znate sljedeće:

Eva nikad nije vidjela Rinu i Laru.

Eva, Tara i Noah nisu jeli nešto pernato.

Dona i Rina nikad nisu bile u čoporima Risnjak i Snježnik.

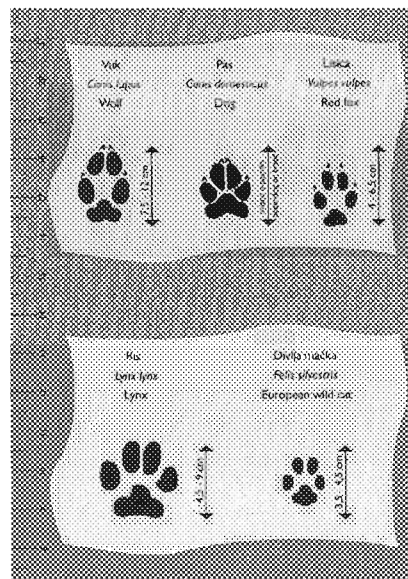
Lara je svome sinu za obrok uhvatila srnu.

U čoporu Risnjak mama vučica i njezin sin nisu jeli fazana.

Dona nije mama nekoj maloj vučici.

Grga ne živi u čoporu Suho.

Na teritoriju čopora Snježnik nema koza.



Izvori:

1. <http://zasticenevrste.azo.hr/vrsta.aspx?id=308>
2. http://www.dzpz.hr/dokumenti_upload/20110126/dzpz201101261102290.pdf

